

## Vím co je ptačí chřipka?

### AVIARNÍ INFLUENZA (CHŘIPKA PTÁKŮ)

**Ptačí chřipka je nebezpečné virové onemocnění postihující ptáky.** Postihuje jak volně žijící ptáky, tak i drůbež, jako slepice, krůty, kachny a husy, holuby, pernatou zvěř ale i jiné ptáky chované v zajetí. Postižená zvířata mají dýchací potíže, trpí ztrátou chuti a masivně hynou v průběhu 1 – 2 dnů. Ztráty jsou vysoké, dosahují až 100%. Virus se šíří kontaktem s ostatními ptáky, vzduchem, kontaminovanými dopravními prostředky, technikou, náradím, krmivem a znečištěnou obuví a oděvem. Inkubační doba je 3 až 7 dní, nákaza se projevuje nechutenstvím, celkovou skleslostí, náhlým poklesem snášky, dýchacími potížemi, otoky hlavy, vodnatými průjmy, výtoky z očí. Postižené hejno se likviduje.

### Jaké je riziko přenosu ptačí chřipky na člověka?

Riziko přenosu na člověka je nízké, přenos z volně žijících ptáků zatím nebyl od roku 1997 popsán. Současná forma viru je schopna infikovat člověka pouze ve výjimečných případech, a to při úzkém styku s napadenou drůbeží. Lidé by se měli vyvarovat všech zbytečných kontaktů nejen s podezřelými zvířaty, ale i s jejich trusem a peřím.

### Jaké jsou příznaky ptačí chřipky u lidí?

U člověka se nákaza ptačí chřipkou projevuje horečkou, postižením dýchacích cest, zápallem plic, průjmovými onemocněními. Pravděpodobnost onemocnění lidí v našem prostředí však je velmi malá. V podmínkách České republiky jde především o veterinární problém.

### Jak se chránit ?

Nejvýznamnější je dodržování zásad osobní hygieny. Důležité je mytí rukou a dezinfekce po každém kontaktu s ptáky nebo jejich exkrementy. Lidé, kteří přicházejí v zaměstnání do kontaktu s drůbeží, by v případě na podezření z nákazy v chovu měli nosit ochranné pomůcky (pracovní oděv, pokrývku hlavy, která zcela ukryje vlasy, ochrannou obuv, omyvatelné ochranné rukavice a ochranné brýle).

### Praktické rady :

- Při nálezu hromadného úhynu volně žijícího ptactva informujte místně příslušnou Krajskou veterinární správu-inspektorát Cheb, nejbližšího soukromého veterináře, nebo Policii ČR
- Vyvarujte se styku s nemocnými nebo mrtvými ptáky a upozorněte děti, aby se takových ptáků nedotýkaly. Nepouštějte ptáky do svého obydlí.
  - Dodržujte zásady osobní hygieny, myjte si pravidelně ruce mýdlem, obzvláště před jídlem.
  - Pozornost věnujte hygieně při vaření.
- Zajistěte ochranu domácích miláčků – psů, koček, apod. – zabraňte jim v kontaktu s uhynulými nebo nemocnými ptáky.
- Při cestování do zemí zasažených virem ptačí chřipky dodržujte doporučení vydaná ECDC Evropské centrum pro kontrolu a prevenci nemocí) a Ministerstvem zdravotnictví, tato doporučení najdete na [www.mzcr.cz](http://www.mzcr.cz).
  - Nenechávejte navštívit např. místní trhy s drůbeží.
  - Neobávejte se konzumace drůbežního masa a drůbežích výrobků.
- Drůbeží maso a vejce důkladně tepelně opračujte (vařením, pečením, apod), virus je zničen při teplotě 70°C v jádře potraviny, a to již za jednu sekundu.

Volejte : 800 100 415

Další informace naleznete na webových stránkách Ministerstva zemědělství - [www.mze.cz](http://www.mze.cz),  
Státní veterinární správy ČR – [www.svscr.cz](http://www.svscr.cz),  
na [www.ptaci-chripka.cz](http://www.ptaci-chripka.cz) a na [www.bezpecnostpotravin.cz](http://www.bezpecnostpotravin.cz)

## Doporučení pro chovatele

Existuje možnost přenosu viru do evropských států tažnými a migrujícími volně žijícími ptáky. Druhá možnost zavlečení nákazy jsou ilegální dovozy ptáků z postižených oblastí, ale i možný přenos lidmi při turistických cestách.

**V případě šíření Aviární infekce doporučujeme chovatelům drůbeže v ČR přijmout opatření, která by minimalizovala nebezpečí přenosu nákazy a která spočívají v těchto krocích.**

- zákaz vstupu nepovolaným osobám do hal a chovů drůbeže,	- omezení počtu vstupů a vjezdů na jeden hlídaný (zvonkem propojit s kanceláří apod.),
- vstupující osoby vybavte ochrannými pomůckami (obleky, holínky),	- dodržování černo-bílého systému ochrany chovu (osoby, služby),
- nainstalujte sprchovací zařízení a prostředky k mytí rukou osob,	- jednorázové naskladňování a vyskladňování turnusů,
- aktivace dezinfekčních rohoží před vstupy do jednotlivých hal a vjezdů na farmu,	- čistěte a dezinfikujte manipulační prostory,
- povolte vjezd jen dezinfikovaným vozidlům, ostatní zůstanou vně chovu,	- zasíťujte okna, větrací otvory a zamezte vstupu volně žijícího ptactva do hal,
- u chovů, které jsou prováděné na výběhu, zamezte hlavně v podzimním období styku drůbeže s tažnými volně žijícími ptáky a to omezením chovu ve výběhu nebo výstavbou zastřešených venkovních voliér.	- zamezení průniku hlodavců do chovu (myším stačí otvor 7,5mm, potkanům 15 mm), deratizace, odstranění všech zdrojů vody pro hlodavce (kaluže, fontánky) z okolí chovu,
- hlásit veterinární službě zvýšené hromadné úhyny drůbeže, případně i ptactva,	- organizujte chov v uzavřených prostorách halách a zamezte styku drůbeže s volně žijícím ptactvem,
- v záchranných centrech provádět odběry vzorků k vyšetření u ptáků na AI,	- vést řádnou evidenci o chovu drůbeže, jejich přesunech a veterinárních zákrocích, jak vyplývá z legislativy,

- při chovu v halách v době, kdy nebude mít drůbež přístup na výběh, je třeba pamatovat na zajištění dostatečného podestýlání, zajištění dostatečného krmného prostoru (krmítek) a napáječek, je nutné dodržovat doporučené množství kusů drůbeže podle napáječek, a je nutné dodržovat doporučené množství kusů drůbeže podle jednotlivých kategorií na jednotku prostoru a dbát na dostatečnou výměnu vzduchu zvýšeným větráním.

### Příznaky onemocnění Aviární infekce :

načepýřené peří, ptáci jsou skleslí a shrbení, náhlý pokles snášky, ztráta chuti, náhlé úhyny bez předchozích příznaků onemocnění.	průjem zelené barvy, ztížené dýchání, tenké skořápky, zvýšené ztráty hynutím,
otok a zduření hlavy, očních víček, hřebínku, lalůček a běháků, výtok z dýchacích otvorů často lehce zbarvení krví,	ztráta koordinace, ztráta pohybu a schopnosti stát, cyanóza (modrofialová barva) lalůček a hřebínků,

**V případě zjištění výše uvedených příznaků, zejména neschopnosti drůbeže se postavit, ztráty chuti, načepýřeného peří a skleslosti, kontaktujte ihned :**

**privátního veterinárního lékaře**

**příslušnou Krajskou veterinární správu**

### **Aviární influenza – postupy při dezinfekci**

Vlastní dezinfekční postup na farmě je doporučen ve dvou fázích. První je předběžná (prvotní) dezinfekce. Předpokládá, že všichni ptáci a jejich těla jsou již z farmy odstraněni.

#### **V prvotní dezinfekci se provádí:**

1. sprejová dezinfekce celého areálu, kde mohlo dojít k přímému či nepřímému styku s nakaženými ptáky (dezinfekce staveb, cest, dopravních prostředků atd.),
2. důkladné zvlhčení všech hnízd, podestýlky a trusu dezinfekčním prostředkem,
3. zajistit sprejovou dezinfekci všech vnitřních stěn, podstřešních prostor a ostatních dutin (ventilačních šachet atd.),
4. povrch vnějších stěn se dezinfikuje, jen pokud byl ve styku s nakaženými ptáky, jinak vnější povrchy a střechu není nutno dezinfikovat,
5. dezinfekce cest na farmě včetně stezek, zajistit aby nedošlo ke kontaminaci vodních toků,
6. dezinfekční prostředek v roztoku musí působit na všechny povrchy přibližně 24 hodin,
7. další fáze je následná dezinfekce. Tu je možno provést nejdříve za 24 hodin od ukončení předchozí předběžné dezinfekce.

#### **V následné dezinfekci se provádí:**

1. odstranění všech organických materiálů (podestýlka a jiné nečistoty) z budov na jedno místo (hromadu hnoje), jejíž okolí je důkladně dezinfikováno postřikem,
2. ponechat hnůj minimálně 42 dní na místě, poté jej likvidovat v malých dávkách rozmetením nebo spálením,
3. vysušit, vyčistit a poté vytřít dezinfekčním roztokem ventilační a přepravní systémy technologie (krmení, napájení, ...). Jestliže nelze tyto systémy vyčistit v celku, je třeba je rozdělat, vyčistit, vydezinfikovat a poté složit,
4. použitím účinného čisticího prostředku (Antec Biosolve) tlakovým čištěním důkladně vyčistit podlahy, stěny, stropy, podstřešní prostory, snášková hnízda, krmítka atd. ve všech stavbách, které budou v přímém kontaktu s ptáky. Odstraňte všechny pavučiny a prach postřikem nebo použitím průmyslových vysavačů,
5. po ukončení procedur uvedených v bodě 4 odmastit zařízení použitím detergentu (např. Antec Biosolve) ve formě pěny. Nechte působit přibližně deset minut a poté uvolněnou nečistotu odstraňte tlakovou vodou. Je třeba zkontrolovat, že celé zařízení bylo účinně vydezinfikováno.
6. stavební části farem, nakládací rampy, cesty atd. musí být ošetřeny dezinfekčním roztokem minimálně 30 minut před oplachem vodou,
7. po sedmi dnech opakovat kompletní dekontaminační program ještě jednou.

### **Další důležitá zjištění:**

1. v případě nezpevněných podlah či výběhů musí být povrchová vrstva seškrábána, rozmělněna a smíšena s tekutým dezinfekčním prostředkem. Poté musí být spálena nebo přidána k ošetřené podestýlce (hnoji),
2. dřevěné podlahy, pokud je chceme znovu použít, musí být rozebrány a dezinfikovány. Půda pod podlahou musí být rozrušena a promočena dezinfekčním roztokem.
3. všechny dřevěné součásti nižší hodnoty, jako například palety, staré ploty, dřevěné pražce, je nejlépe spálit.
4. slámu, seno, papír a dřevo je třeba dezinfikovat sprejem. Každý volně ložený materiál dezinfikovat sprejem a pak spálit nebo přiložit k dekontaminované podestýlce.

### **Doporučení postupu neškodného odstranění jednotlivě nalezených uhynulých ptáků**

V případě nálezu jednotlivých kusů uhynulých ptáků v přírodě nebo na místech, kde není znám majitel ani správce území nálezu, je především nutné zachovat klid a k neškodnému odstranění přistupovat bez obav z nejhorsího.

#### **Občan má tyto možnosti:**

1. zakopání na místě nebo na nejbližším vhodném místě (z hlediska ochrany zdraví lidí a zvířat, a ochrany životního prostředí),
2. spálení v kotli na pevná paliva,
3. odložení do nádob s komunálním odpadem,
4. oznámení nálezu obecnímu úřadu obce, na jejímž katastrálním území místo nálezu leží.

#### **Obecní úřad může:**

kontaktovat k odvozu spádový asanační podnik,  
kontaktovat k odvozu osoby, které mají povolení k výkonu veterinární asanační činnosti (např. osoby, které provádějí dezinfekci, dezinsekcii, deratizaci),  
kontaktovat soukromého veterinárního lékaře, který má v rámci své veterinární ordinace kafilerní box,  
podat informaci o umístění sběrného kafilerního boxu.  
Obec je v tomto případě zodpovědná za neškodné odstranění uhynulých ptáků a úhradu (např. osoby, které provádějí dezinfekci, dezinsekcii, deratizaci),

### **Doporučená ochrana obyvatel přicházejících do styku s uhynulými ptáky**

K manipulaci s uhynulými ptáky použijte přinejmenším ochranné roušky a pevné boty, čepici zakrývající vlasy, po provedené likvidaci si důkladně umyjte ruce mýdlem.

Při nálezu většího počtu uhynulých ptáků (nad 5 kusů) nebo i jednotlivých uhynulých vodních ptáků vždy kontaktujte veterinárního lékaře místně příslušné krajské veterinární správy.